

„Zaplat, nebo souhlas!“ říká Seznam.cz. Co na to Evropský sbor pro ochranu osobních údajů?

28.5.2024 - Lucie Korbeliusová | DTest

Právní regulace využití cookies za účelem sběru osobních údajů a jejich využití je extenzivní a hojně diskutovaná. Není tajemstvím, že provozovatelé online platform pak osobní údaje svých uživatelů využívají při různých manipulativních praktikách či např. pro potřeby cílené reklamy. Mezi tyto osobní údaje přitom patří i zájmy uživatelů nebo historie jejich hledání. Ze strany online platform tak dochází k profilování uživatelů.

Seznam v novém

V Evropské unii bylo v důsledku unijního práva běžnou praxí, že se po vstupu na webovou stránku zobrazilo vyskakovací okno, kde se může uživatel rozhodnout, zda poskytne online platformě souhlas s použitím cookies, a tím i se zpracováním jeho osobních údajů. Musí zde být uvedena i informace, k jakým účelům budou tyto osobní údaje zpracovány. „A i když uživatel odmítl cookies, a tím i zpracování osobních údajů, mohl webovou stránku stále využít,“ vysvětluje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest.

To však v případě Seznamu a mnoha dalších poskytovatelů služeb na internetu nyní nelze. Například při vstupu právě na web Seznam.cz je uživatelům dáno na výběr, zda poskytnou souhlas s cookies, zpracováním osobních údajů a cílenou reklamou a mohou platformu nadále používat zadarmo, anebo zaplatí poplatek 79 Kč měsíčně, přičemž na oplátku nebudou skrze cookies profilováni a nebudou mít cílenou reklamu (ale i tak budou reklamy stále přítomny, jen ne ty personalizované). Uživatelé sice mohou otevřít panel „Podrobné nastavení“ a zatrhnout, že nechťejí ani jednu z uvedených možností, svoji volbu ovšem nemohou uložit a dokončit. Po kliknutí na tlačítko „Uložit nastavení“ jsou totiž vyzváni k přihlášení se do svého účtu a zaplacení zmíněného měsíčního poplatku, což může být považováno za zavádějící praktiku manipulující s uživateli – nejčastěji spotřebiteli, jelikož na první pohled může budit dojem, že uživatelé mohou cookies odmítnout a zároveň neplatit.

Názor Evropského sboru pro ochranu osobních údajů

Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB) přijal 17. dubna 2024 stanovisko týkající se podnikatelského modelu „souhlasu, nebo placení“. Konstatuje, že „[...] pokud velké online platformy používají k získání souhlasu se zpracováním model ‚souhlas,nebo plat‘, pravděpodobně nastanou negativní důsledky.“ Má pro to několikero důvodů.

Dle EDPB nemají mít uživatelé pocit, že jsou v důsledku zpoplatnění nuceni k souhlasu se zpracováním osobních údajů. Online platformy by tak měly zvážit, zda pro uživatele může mít neudělení souhlasu negativní důsledky, jako např. jeho vyloučení ze služby s prominentním postavením na trhu, nedostatečný přístup k profesionálním sítím či riziko ztráty obsahu nebo spojení. „Právo na ochranu osobních údajů je základním právem jednotlivce, v právním státě by tak online platformy neměly přístup k základním právům podmiňovat zaplacením poplatku,“ vysvětluje Eduarda Hekšová. Uživatelé mají být plně informováni o hodnotě a důsledcích svého rozhodnutí souhlas udělit. Provozovatelé online platform by tedy měli posoudit, zda je vůbec vhodné poplatek zavádět,

popř. v jaké výši.

Aby online platformy předešly výše zmíněným negativním důsledkům, měly by uživatelům vedle možností „souhlas“ a „plat“ poskytnout ještě třetí, ekvivalentní alternativu, která nebude vyžadovat zaplacení poplatku. Tato alternativa by dle EDPB měla být bez cílené reklamy a měla by zpracovávat buď méně osobních údajů, nebo nejlépe žádné. Závěrem také EDPB uvádí, že v budoucnu vypracuje pokyny týkající se tohoto modelu, kde bude možné zjistit více podrobností.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest - 299 149 009 - je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10944/dtest-zaplat-nebo-souhlas-rika-seznam-cz-co-na-to-evropsky-sbor-pro-ochranu-osobnich-udaju>